

ДОГОВОР**МЕЖДУ****РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ****И****РЕПУБЛИКА ТУРЦИЯ****ЗА****ВЗАИМНО НАСЪРЧАВАНЕ И ЗАЩИТА НА ИНВЕСТИЦИИТЕ**

Република България и Република Турция, наричани по-долу "Договарящи се Страни",

В желанието си да насърчат по-активното икономическо сътрудничество между тях, и по-специално инвестициите от инвеститори на една от Договарящите се Страни на територията на другата Договаряща се Страна,

Признавайки, че наличието на договор относно третирането, което ще се предоставя на такива инвестиции, ще стимулира притока на капитал и технологии и икономическото развитие на Договарящите се Страни,

Съгласявайки се да насърчат и създават благоприятни условия за инвестиции на инвеститори от една от Договарящите се Страни на територията на другата Договаряща се Страна на основата на равенство и взаимна изгода, и

Твърдо решени да сключат Договор за насърчаване и взаимна защита на инвестициите,

СЕ ДОГОВОРИХА ЗА СЛЕДНОТО:

ЧЛЕН 1

Определения

За целите на настоящия Договор:

1. Понятието "инвестиция" означава всякакви средства придобити в съответствие със законите и разпоредбите на приемащата Договаряща се Страна, и включва преди всичко:

- (i) дялове, акции или други форми на участие в дружества,
- (ii) реинвестирани приходи, право на вземане или всякакви други права, имащи икономическа стойност, свързани с инвестиция,
- (iii) имущество и имуществени права, включително ипотеки, залози и други вещни права,
- (iv) авторски права, права в областта на индустриалната и интелектуалната собственост като патенти, лицензии, промишлени образци, технически процеси, както и търговски марки, гудуил, ноу-хау и други подобни права,
- (v) стопански концесии, предоставени по силата на закон или по договор включително концесии за търсене, разработване, извличане и експлоатация на природни ресурси на територията на всяка от Договарящите се Страни, както е определено по-долу.

2. Понятието "инвеститор" означава, по отношение на всяка от Договарящите се Страни:

- а) физическо лице което е гражданин на една от Договарящите се Страни съгласно действащото ѝ законодателство,
- б) всякаква компания, фирма, дружество, организация или асоциация, учредена или създадена в съответствие със законодателството на една от Договарящите се Страни, със седалище на нейната територия.

Последваща промяна във формата, в която инвестициите са били направени, няма да засегне тяхната същност като инвестиции, при условие че тази промяна не противоречи на законите на приемащата Договаряща се Страна.

3. Понятието "приходи" означава всички законно получени от инвестицията суми и включва печалби, лихви и дивиденди.

4. Понятието "територия" означава територията и териториалното море под суверенитета на Република България или на Република Турция, както и континенталния шелф и изключителната икономическа зона върху която Република България или Република Турция упражняват суверенни права или юрисдикция, в съответствие с международното право.

ЧЛЕН 2**Насърчаване и Защита на Инвестициите**

1. Всяка Договаряща се Страна ще насърчава и допуска на своята територия инвестиции от инвеститори на другата Договаряща се Страна и ще разрешава извършването на дейности, свързани с инвестицията, на основа не по-малко благоприятна от тази, предоставена при подобни обстоятелства на инвестиции на инвеститори на която и да е трета страна, в рамките на своите закони и разпоредби.

2. Всяка Договаряща се Страна ще предоставя на инвестициите, установени съгласно алинея 1 на този Член, третиране не по-малко благоприятно от това, предоставено при подобни обстоятелства на инвестиции на своите собствени инвеститори, освен съществуващите изключения до датата на влизане в сила на този Договор, или на инвестиции на инвеститори на която и да е трета страна, в зависимост от това кой режим е по-благоприятен. Всички последващи изключения могат да се прилагат само за инвестиции, направени след влизането в сила на тези изключения.

3. Всяка Договаряща се Страна, в съответствие със своите закони и разпоредби, ще разглежда благоприятно молбите свързани с влизането, престоя, работата и движението на своя територия на квалифицираното ръководство и технически персонал и на консултантите на другата Договаряща се Страна, които осъществяват дейности свързани с инвестициите, както е определено в настоящия Договор, и на техните семейства представляващи част от домакинството им, независимо от тяхната националност.

4. Разпоредбите на този Член няма да се отнасят до никаква привилегия, предоставена на инвеститори на трета Държава от другата Договаряща се Страна, основаваща се на:

- а) съществуващ или бъдещ митнически съюз, зона за свободна търговия, икономически общности или подобни международни институции или,
- б) споразумения, отнасящи се предимно или изцяло до данъчното облагане.

ЧЛЕН 3**Отчуждаване и Обезщетение**

1. Инвестициите не могат да бъдат отчуждавани, национализирани или подложени на мерки, чиито последици са равностойни на отчуждаване или национализация, освен в обществен интерес, по недискриминационен начин, срещу ефективно обезщетение и в съответствие със закона на приемашата Договаряща се Страна, както и съобразно общите принципи на третиране, предвидени в Член 2 на този Договор.

2. Обезщетението се равнява на пазарната стойност на отчуждената инвестиция непосредствено преди да е взето решението за отчуждаване. Всякакво намаляване на стойността, дължащо се на публично оповестяване на предстоящото отчуждаване, няма да се взема под внимание. Обезщетението се изплаща без забавяне и е свободно преводимо, както е определено в Член 4, алинея 2.

3. На инвеститори на едната от Договарящите се Страни, чиито инвестиции претърпят загуби на територията на другата Договаряща се Страна, дължащи се на война, друг въоръжен конфликт, извънредно положение или други подобни събития, се предоставя третиране от тази друга Договаряща се Страна не по-малко благоприятно от това, предоставено на нейните собствени инвеститори или на инвеститори на която и да е трета страна, в зависимост от това кое е по-благоприятно, по отношение на всички мерки, които тя предприема във връзка с подобни загуби.

ЧЛЕН 4

Репатриране и Преводи

1. Всяка Договаряща се Страна ще предоставя на инвеститорите на другата Договаряща се Страна, след изпълнение на техните данъчни задължения, свободния превод на:

- а) приходи,
- б) постъпления, получени от общата или частична ликвидация или продажба на инвестицията,
- в) капитал и допълнителни суми, предназначени за поддържане и увеличаване на инвестицията,
- г) сумите, необходими за плащането на разходите, произтичащи от функционирането на инвестицията, като:
  - изплащане на заеми,
  - изплащане на патентни и лицензионни такси,
  - плащане на други разходи,
- д) обезщетение, платимо в съответствие с Член 3,
- е) възнаграждението, получено от граждани на другата Договаряща се Страна за работа или услуги, извършени във връзка с инвестициите, направени на нейна територия, в съответствие с нейните закони и разпоредби:

2. Преводите ще се извършват в конвертируемата валута, в която са били направени инвестициите или в друга конвертируема валута, по обменния курс действащ в деня на превода.

ЧЛЕН 5**Суброгация**

Ако една от Договарящите се Страни или посочена от нея агенция, или юридическо лице под неин надзор (наричани по-долу "Застраховател") извърши плащане на своите инвеститори, по силата на гаранция, дадена за инвестиция направена на територията на другата Договаряща се Страна, последната Договаряща се Страна ще признае:

а) прехвърлянето, по силата на закон или съгласно договор в страната на Застрахователя, на всякакви права и искове от инвеститора на Застрахователя, както и

б) че Застрахователят е упълномощен по силата на суброгация да упражнява в същата степен както и инвеститора правата и да предявява исковете на този инвеститор.

ЧЛЕН 6**По-благоприятни Разпоредби**

Ако националното законодателство на една от Договарящите се Страни или бъдещо споразумение, постигнато между тази Договаряща се Страна и другата Договаряща се Страна в допълнение към настоящия Договор, съдържа разпоредба, било то обща или специална, предоставяща на инвеститорите на другата Договаряща се Страна по-благоприятно третиране, то тази разпоредба, доколкото е по-благоприятна, ще преобладава над настоящия Договор.

ЧЛЕН 7**Изключение**

Този Договор няма да изключва прилагането от която и да е от Договарящите се Страни на мерки, необходими за поддържането на съществени интереси свързани с националната ѝ сигурност, на обществения ред или на общественото здраве.

ЧЛЕН 8**Уреждане на Спорове Между Една от Договарящите се Страни и Инвеститори на другата Договаряща се Страна**

1. Споровете между инвеститор на една от Договарящите се Страни и другата Договаряща се Страна във връзка с неговата инвестиция, извършена на територията на последната Договаряща се Страна, ще се уреждат от страните по спора, доколкото е възможно, по приятелски начин.

2. Ако такъв спор не може да бъде уреден в течение на шест месеца от датата, на която някоя от страните е поискала приятелско уреждане, засегнатият инвеститор може да отнесе спора пред компетентния съд на Договарящата се Страна или, алтернативно, спорът може да бъде отнесен пред Международния Център за Уреждане на Инвестиционни Спорове (ICSID), създаден съгласно Конвенцията за Уреждане на Инвестиционни Спорове между Държави и Граждани на други Държави, открита за подписване във Вашингтон на 18 март 1965 г. в случай, че и двете Държави са страни по тази Конвенция, с изключение на резервите които могат да бъдат нотифицирани.

3. В случай на спорове във връзка с Членове 3 и 4 от този Договор, засегнатия инвеститор може да избере, вместо това, да отнесе спора за уреждане от арбитражен съд "ад-хок" съставен съгласно Арбитражните правила на Комисията на Организацията на Обединените Нации по международно търговско право (UNCITRAL).

4. В съответствие с Член 5, по отношение на настоящия Член Застрахователят се ползва от същите права както инвеститора.

5. Решението ще бъде окончателно и задължително за двете страни по спора и ще бъде приведено в изпълнение в съответствие с националното законодателство на засегнатата Договаряща се Страна.

ЧЛЕН 9

Уреждане на Спорове Между Договарящите се Страни

1. Договарящите се Страни ще се стремят добросъвестно и в дух на сътрудничество да разрешават бързо и справедливо всеки спор възникнал между тях относно тълкуването и прилагането на настоящия Договор. Във връзка с това, Договарящите се Страни се съгласяват да влязат в преки и резултатни преговори за постигане на такива решения. Ако Договарящите се Страни не могат да постигнат съгласие в течение на шест месеца след започването на преговорите между тях чрез гореспоменатата процедура, спорът може да се отнесе за разрешаване по молба на която и да е от Договарящите се Страни, пред арбитражен съд ад-хок, състоящ се от трима члена.

2. Този арбитражен съд ще се състави по следния начин:

(а) в тримесечен срок от получаването на молбата, всяка Договаряща се Страна ще назначи един арбитър. Двамата арбитри, с одобрението на двете Договарящи се Страни ще изберат за Председател трети арбитър, гражданин на трета Страна. В случай че някоя от Договарящите се Страни не успее да назначи арбитър в установения срок, другата Договаряща се Страна може да поиска Президента на Международния Съд да направи необходимото назначение.

б) ако Председателят не бъде назначен в двумесечен срок от назначаването на двамата арбитри, той ще бъде назначен, по искане на някоя от Договарящите се Страни, от Президента на Международния Съд.

в) ако, в случаите установени с параграфи а) и б) на този Член, Президентът на Международния Съд е възпрепятствуван да изпълни упоменатата функция или ако е гражданин на някоя от Договарящите се Страни, назначенията ще се извършат от Вице-Президента, а ако и той е възпрепятствуван да изпълни упоменатата функция или е гражданин на някоя от Договарящите се Страни, назначенията ще се извършат от следващия по старшинство член на Съда, който не е гражданин на някоя от Договарящите се Страни.

3. Арбитражният съд постановява решението си въз основа на разпоредбите на настоящия Договор, както и на общоприетите принципи и правила на международното право. Арбитражният съд постановява решението си с мнозинство на гласовете. Това решение е окончателно и задължително за двете Договарящи се Страни. Арбитражният съд определя своя собствена процедура в рамките на тримесечен период от датата на избирането на Председателя. При липсата на такова решение за процедура, арбитражният съд може да поиска Президентът на Международния Съд да посочи правила за процедура, вземайки предвид общоприетите правила за определяне на международни арбитражни процедури.

4. Освен ако не е уговорено друго, представянето на документите и изслушванията ще бъдат завършени в рамките на осем месеца от датата на избирането на Председателя и съда ще представи решение то си в рамките на два месеца от датата на приключване на изслушванията.

5. Всяка Договаряща се Страна поема разходите за своя собствен член на съда и за представянето си в арбитражния процес. Разходите за Председателя и останалите разходи по арбитражния процес ще се поемат поравно от Договарящите се Страни.

6. Спор не може да бъде предоставян на международен арбитражен съд съгласно разпоредбите на този Член, ако същия спор е бил предоставен на друг международен арбитражен съд съгласно разпоредбите на Член 8 и все още се разглежда от съда. Това няма да попречи на провеждането на директни преговори между двете Договарящи се Страни.

ЧЛЕН 10

Влизане в Сила

1. Този Договор ще влезе в сила на датата на размяна на ратификационните документи. Той ще остане в сила за период от десет (10) години ще продължи да бъде в сила докато не бъде прекратен съгласно

алинея 2 на този Член. Той ще се прилага за инвестиции направени в съответствие със законите и разпоредбите на приемащата Договаряща се Страна след месец юни 1991 г.

2. Всяка от Договарящите се Страни може, след предоставяне на едногодишно писмено предизвестие на другата Договаряща се Страна, да прекрати този Договор в края на първоначалния десетгодишен период или по всяко време след това.

3. Настоящият Договор може да бъде изменен с писмен договор между Договарящите се Страни. Всяко изменение ще влезе в сила когато всяка Договаряща се Страна е уведомила другата за изпълнението на всички вътрешни изисквания за влизане в сила на такава поправка.

4. По отношение на инвестициите направени преди датата на прекратяване на настоящия Договор, разпоредбите на Членове от 1 до 9 на този Договор ще останат в сила за последващ период от десет (10) години от датата на прекратяването.

В УВЕРЕНИЕ НА КОЕТО надлежно упълномощените представители подписаха този Договор.

Изготвен в ANKARA на 6/7/1994 в два оригинални екземпляра на български, турски и английски езици, като и трите текста имат еднаква сила. В случай на различия в тълкуването английският текст ще бъде меродавен.

ЗА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ :

ЗА РЕПУБЛИКА ТУРЦИЯ: